

9 Et ratio est, quoniam in hoc casu licet regulare & verum sic cum opinione Azonis, quod plures rei debendi in solidū obligati videantur inter se fideiubente, vt si vnu soluerit totum, possit ab omnib. correis, ab unoquoque pro commido & utilitate, quam sensit, exigere, vt post longam disputationem tenuit gl. in l. vir vxori, s. fi. in gl. mag. ibi, in dic. ff ad Vellei. quam Doctores variis in locis sequuntur, & in specie te- stantur communem in loco remoto, Bart. n. 35. 14. 44. in l. si constante, s. in princ. ff. solut. matr.

10 Tamen, quoties p̄dicit rei constituuntur, nō est causa onerosa, sed lucrativa, vt donationis, tūc hoc casu soluens solidum, non habet regressum contra correos, ex eo, quod pro suo facto, obligatione & do- natione soluit, suumque tantum negotium gessit, nō vero alterius correi, cum sit quid incompatibile & repugnantia, quod donet, & statim contradicat, exi- gendo ab alijs, quod prius donavit: ita tenet Bartol. licet sic non declareret in d. s. nunc de effectu, n. 6. per tex. optimum in d. l. in lege Falcidia, hoc est seruandum, v- bi idem tenet Bart. ante n. 1. dicens, de ista l. feci ma- gnū festum in materia de duobus reis; & idem tenet idem Barth. per supradictum text. in l. res. n. 2. ad s. ff. de duob. reis, vbi Paulus n. 1. idem sequitur etiam Sa- ly. c. in l. i. n. 3. C. de duob. reis, dicens, quod quando sunt obligati ex mera liberalitate, quia nihil repererunt non videntur inuicem fideiubentes, etiā sunt socii; idem quoque sequitur Bald. ibi, n. 3. loquens in obligatis ad eandem pecuniam ex causa donationis, sequitur Ias. in l. si tibi homo, §. i. n. 12. ff. de leg. 1. & testatur communem esse hanc opinionem Ant. Gom. i. tom. c. de legat. n. 7. in 1. limitazione: & idem cap. de duobus reis, n. fin. col. s. qui omnes ad hoc allegant d. l. in lege Falcidia, &c. & maxime commendant, adeo, vt Paulus ibi, n. 2. dicat, non reperi meliorē illa leg ad hoc, & ideo eam inducam, vt plurimum virget, licet prima facie videatur nihil probare.

11 Nam casus in illo tex. ita potest assignari: Dubita- batur in illa, quonodo heres deberet detrahere Falcidiā in casu, quo testator esset cum altero corren̄ credebat vel de- bendi: Et inquit text. quod siquidem socii sunt in ea re, diuidi debeat inter eos obligatio, ac si singuli par- tem pecuniae stipulati essent vel promissi, & tunc de illa dimidiate debet detrahi vel ampliari Fal- cidia, quod si socii non sint, vt in nostro casu, in pen- denti esse creditum & debitum in vtrius bonis co- putari oporteat, id, quod debetur testatori, & alteri, vel ex cuius bonis detrahi debeat. Vides igitur dif- ferentiam inter primum & secundum casum legis, quando socii sunt, & quando socii non sunt: Nā pri- mo sit computatio vel detraho pro parte, in secun- do autem inquit, & probat, vt si bona differentia, quod sit in pendenti, an ex bonis vnius tantum solui- re, diuidi debeat, scilicet, an conueniat defunctus, vel eius heres, vel non, quia si conueniat, corrum detrahitur; Ergo manifestissime probatur ex eo, quod erant obli- gati ex causa lucrativa, quia si ex onerosa tene- rentur, non esset in pendenti, cum clarum esset, par- tem tantum computandam vel detrahendam esse, cum sit notum, quod licet vnu conueniat in solidū, & soluerit totum, debet partem, vel solidum pecuniae vel utilitatis, quod sensit alter, exigere ab eo, pro quo soluit, juxta supra late dicta; Vnde non deberet esse in pendenti, cum in claris non sit locus conjecturis; Ergo non ex onerosa, sed lucrativa caus- sa ibi tenebantur, & vnu soluens totum, nihil repe- tit: & ita reuera meo iudicio voluerunt omnes Dd. supra allegati inducere rex. illum, licet sic non decla- rent, & est difficilis, attamen vrgens ponderatio.

12 Addet hinc esse, quod si creditor liberet vnu ex

& tan-

Secunda Allegatio.

185

- & tangat pariter omnes obligatos, ita quod si vnu soluerit solidū, possit à ceteris obligatis partes suas recuperare, quia tūc hoc casu sunt socii, & per cose- quens dabut regressus & actio inter eos, & pactum vnu, sive liberatio extendetur ad omnes respectu solidi, si p̄dicta societas inita est, secundum Bart. in d. lex duob. n. 22. & si creditor grauet & cōqueratur ex hac pactione, quia sibi prejudicium fieri vi- deatur quoad solidi ab unoquoq; exactiōne, appo- natur in scriptura, quod hoc faciunt dicti debitores & rei sine prejudicio iuris, quod habet dictus Titius creditor solidum exigendia ab unoquoq; quae est o- primā cautela, & respectu correorum debendi ex causa lucrativa probatur ex supradicto.
- 13 Solemnitas, qua requiritur in constitudo actum, requiri- tur in eo destruendo.
- 14 Pupillus non potest repudiare fundum sibi legatum sine- tutoris autoritate.
- 15 Hodie sive Regio non poterit mulier repudiare donatio- nem sibi absenti factam absq; licentia mariti.
- 16 Bart. concordatus sibi ipsi.
- 17 Text. in c. gratia, quam, de rescript. in 6. loquens in gra- tia Papa in beneficitalibus facta, non extenditur ad be- neficium Principis in delictu indultum.
- 18 Simili modo ut sit bona, satis est, quod in casu, de quo agi- tur, conueniat, licet in alio deficiat.
- 19 Papa vel Imperator in rescriptis non evidentur velle al- terare formam iuris, nisi ex certa scientia id faciant.
- 20 Rescriptum seu priuilegium Papa legitimandi spuriis vel incestuosis disiunctim, non extenditur ad incestuo- sum & spuriū simul, secundum communem opinionē Canonistarum.
- 21 Statuta, que solūnū commodū afferunt, ligant à empore concessionis.
- 22 Capiens exbannitum, debet habere premium statuti, etiam si ignorauerit, dum tamen sciat exbannitum, esse.
- 23 Concordie Ias. ad Bart. doctrinas, que evidentur contra- riae, & n. seq.
- 24 Dispositiones legales potius debent regulari secundum ultimatum voluntatum, quam contractum.
- 25 Priuilegium ignoranti prodest, sed non efficaciter, ante- quam sciat, quin possit revocari.
- 26 L. quidam relegatus ff. de reb. dub. intelligitur.

Allegatio III.

Q Via haud inelegans disputatio, neq; indignus mihi semper visus fuit articulus ille: A quo tem- pore beneficia Principis acquirantur? ideo nonnulla de eo hic praefari libuit, in quo si quid boni dixerit, laudetur Dominus noster Iesus Christus. si vero ma- li, imperitiae mē attribuiat, ita quod ipse solus re- dargatur, vt inquit Bart. in repet. l. non solum, §. morte, nu- 10. ff. de nou. oper. nuntiat.

Et imprimis t̄ quæstio haec summe difficultis est, in qua Bart. p̄t̄ morem suum sibi met contradicere videtur: Nam ipse in l. si. n. 5. C. de sentent. p. aff. dicit, restitutum a Principe statutum, etiam antequam ad eius notitiam perueniat, gaudere beneficio illo re-stitutionis in le collato. Pro quo primo ipse induco text. in c. gratia, quam, de rescript. in 6. vbi probatur, ab- senti & ignorantia conferri posse beneficium, ac perinde eius usus domino quæstum; Igitur ita in gra- tia principis dicendum est.

Secundo t̄ pro hac doctrina Barth. facit, quod ipse met allegat. sc. l. eius, qui in provinciā, §. ff. ff. cert. pet. vbi libertas data per testatorem acquiritur ignoranti, quod quidem fundamentum ipse augeo, hoc modo, quia voluntas Principis & testatoris æquiparantur: text. in auth. de nupt. §. disponat. col. 4. text. in l. filium quem habentem ibi. sanxit testator, C. famili. erit. l. in condicione, num. seqq.

7 Filius famili. eleitus in dignitatem Patriciatus, liberatur à patria potestate statutum, quod sibi præstantur litera nubis primū locum, in princ. ff. de condit. & demonstrat. l. ff. atres, §. idem respondit ff. pro soc. cum similib. sed lega- ta relicta a testatore cedunt a morte defunctori, & que- runt ignoranti: vt probat tex. in d. s. in text. opti- mus in l. cum patre, §. surdo ff. de leg. 1. A. Titio, cum mate-

10 Dilatio concessa absenti non currit, nisi ei notificata sit, ita ff. de fut. Ergo ita & eodem modo beneficia Priu- legium aliqui concessum non queritur ei ignoranti, p̄t̄ quis quæsti debent ignoranti: æquiparatoium enim

QQ 3

ignoranti; & quiparatorum enim & quiparata debet esse dispositio, ut ibi sit eadem ratio, idem jus sit statuendum, ut in l. illud ff. ad leg. Aquil. l. ff. de font.

3. Tertio pro Barthol. & praestat nobis argumentum. l. licet, C. de repud. vbi probatur quod licet repudij libellus non sit traditus vel cognitus marito, dissoluitur matrimonium. Ergo ita etiam videtur dicendum in proposita questione.

4. Quarto tamen facit opime, quia beneficia Principum latissime sunt interpretanda, l. si ff. de constit. Princip. eum vulg. Ergo consequens est, quod a tempore concessionis currant, non vero tantum a tempore scientie ut latius patet eorum usus.

5. Ex quo tamen in d. l. si & ejus regula insert eleganter idem Barth. in l. 2. in princ. n. 2. ff. de verb. obli. quod cum sub simplicibus non continetur misita de rigore iuris sed tantum de equitate, ut probat text in l. seita ff. de liber. & possib. & in l. seita, §. 1. & in l. Clemens ff. de hec.

redib. insit, rescriptum & priuilegium Papae de legitimando spuriis & incestuosis, disficiunt extendarunt & ad illum qui simul spurius & incestuosus est, quia benignitas & equitas, qua iste casus missus continetur sub simplicibus potest locum habere in rescriptis & priuilegiis, cum ipsa latissime sint interpretanda, juxta d. l. si, quam Bart. opinionem testantur esse communiter approbatam in proprio loco Ias. col. 3. Alciat. n. 4. tenet Abb. & Felin. in c. si. per tex. ibi de s. mon. dicit communem Cour. de p. v. alib. l. par. c. 8. §. 8. num. 8. & 9. vbi plures allegat & fundat, dicit magis communem Ias. in §. omnium, nu. 30. In iste de actio, hanc etiam opinionem dicit & quiorem, veriorem & receptiorem, quando legitimario sit sine prejudio filii legitimi & naturalis. Menchac. de succ. creat. §. 22. n. 51. Ergo ita etiam in proposito beneficia Principis late interpretari, ut currant statim a tempore concessionis, quia hoc est late interpretari & patere.

6. Sed tamen Barth. in l. fin. numer. 4. ff. de constit. Princip. tener contrarium in hoc dicens, quod sibi videtur, ut acquiratur jus priuilegio a tempore scientiae. Primo per tex. in l. qui absenti ff. de acquirend. posse. vbi probatur, quod si seruo absenti quis scribat vi. in libertate moritur, non eius videtur suisse mentis, ut statim libertatem consequatur, sed voluntarem suam conferri in id tempus, quo certior seruus factus sit. Ecce ergo textum in simillimo casu disponitum pro Bartol. scilicet in libertate, in qua tot tantum favores inueniuntur, & tamen ignorantia illa nullo modo acquiritur.

7. Secundo tamen & principaliter pro hac secunda opinio. Bartholom. est textus expressus in l. gl. ff. in l. si. C. de Consulib. l. 10. vbi probatur quod filius familiæ electus in dignitatem Patriciatus, a patria potestate liberatur statim ab Imperialibus Codicillis prædictis. in l. prova quis. ff. de solutionib. in l. nihil tam naturale. & inquit glori. prædicta, id est, presentatio sibi literis ele. Elionis. Ecce igitur textum manifestissimum, vbi electio facta ab Imperatore currit a tempore presentationis & sic scientiae, ex quo redditur vera haec secunda opinio.

8. Tertio pro hac opinione facit alia doctrina eiusdem Barthol. non minus singularis in l. absenti, num. 2. ff. de donationib. vbi post longam disputationem collaudit, quod si ciuitas aliqua elegit peritum in Potestatem, poterit eum revocare antequam accepter, quia sibi ante acceptationem jus quiescum minime fuit, & allegat, pro se tex. qui etiam in proposito pro se facit in c. si. tibi absenti, de praben. in 6. in quo jus collationis absenti facta non queritur ei, quovsque gis puto, §. fundum. ff. de reb. eorum, vbi inquit text. quod ad eius notitiam peruerterit & eam acceptauerit, & papillus non potest repudiare fundum sibi legatum sine tu. illam Barth. decisionem sequitur Iason in d. l. final. m. toris autoritate, quoniam, ut inquit tex. ille, est & hec alienatio, cum res sit pupilli, quod nemo dubitat. Verum illi text.

Neq; huic recepte sententia Bar. in d. l. absenti, obseruit vñquam textus in d. capit. si tibi absenti, in part. 2. quatenus probet, renocari non posse collationem huiusmodi. Quia respondeo quod Barthol. vbi supra agit, quando ciuitas elegit voluntarie & non de necessitate. In illo vero capit. si tibi absenti, electio fuit necessaria; Vnde postquam temel functus est officio suo eligens, non potest amplius variare, argumento textus in l. index postquam ff. de re iudicat. & ita Bartol. vbi supra huic difficultati respódet, & pro hac doctrina Bart. faciunt, quæ nos late diximus & refolumus in nostra repetitione capitul. quamvis paucum de patet in verbis, quamvis paucum patet factum, nu. 52. & 53. scilicet donationem absenti factam posse quidem revocari per donatorem, antequam acceptetur per donarium, vbi diximus, an hodie iure nostro Regio idem sit.

Quarto tamen facit opime, quia beneficia Principum latissime sunt interpretanda, l. si ff. de constit. Princip. eum vulg. Ergo consequens est, quod a tempore concessionis currant, non vero tantum a tempore scientie ut latius patet eorum usus.

Quinto facit singulare dictum Roman. in l. absen. 10. ff. de acquirend. possession. vbi dicit se cum pluribus Doctoribus consuleuisse, quod priuilegium ciuitatis aliqui concessum, non queritur ei ignorantia sed a tempore certificationis per text. ibi.

Facit tamen quod tradit Auendann. capit. 1. prætor. in second. par. dicens, esse communem opinionem, quod pro validitate priuilegij vel donationis non solum acceptatio, sed sola scientia sufficit, ut l. absente, de donat. Ergo ad minus requiritur scientia, & tunc incipit valere priuilegium.

Vlismo tamen pro hac secunda opinione Barthol. facit, quod eleganter consuluit Paul. de Cast. conf. 11. incip. In causa presenti, vbi determinat, quod mulier donationem sibi absenti factam potest repudiare, non servata solemnitate statuti disponit, quod in alienationibus mulierum intersit consensus consanguineorum. Advertatis Domini ad hoc, quoniam nobis multum seruiet ex vnu ad l. & 1. tit. 3. lib. 5. 2. Non. Recopilat. Reg. quibus disponitur, quod vxor non potest facere contractum absque licentia viri sui.

Verum contra hanc doctrinam Pauli ego moueo duas difficultates: Prima est, quia eadem solemnitas, quæ requiritur in constringendo actum, requiritur in eo destruendo, in regula omnis res, d. reg. iur. in desretal. in l. prova quis. ff. de solutionib. in l. nihil tam naturale. & de reg. iur. tex. in §. posteriori quoque, testamento, quod iure perfectum est. Inquit, quib. modis testamento inservientur. Ergo sicut virtute statuti requiritur consensus mariti ad donandum, ita & ad repudiandam donationem.

Sed respondeo, quod predicta iura procedant, nisi diuersa ratio reddi possit, quia statutu & lex Regia supradicta procedunt, quando ius est quæsumum vxori, quod abdicare a se non potest sine licentia viri, in nostro vero casu Pauli de Castro, nullum ius est quæsumum ante acceptationem, ut in d. l. absenti ff. de donationib. per quod corroboratur haec secunda opinio, & allegat, pro se tex. qui etiam in proposito pro se facit in c. si. tibi absenti, de praben. in 6. in quo jus

Secunda difficultas contra Paul. est ex tex. in l. ma. 14. collationis absenti facta non queritur ei, quovsque gis puto, §. fundum. ff. de reb. eorum, vbi inquit text. quod ad eius notitiam peruerterit & eam acceptauerit, & papillus non potest repudiare fundum sibi legatum sine tu. illam Barth. decisionem sequitur Iason in d. l. final. m. toris autoritate, quoniam, ut inquit tex. ille, est & hec alienatio, cum res sit pupilli, quod nemo dubitat. Verum illi text.

Tertia Allegatio

tex. respondeo, ut constat ex eo, quod ibi erat iam jus secund. Abbat. & Dec. ibi n. 7. questru pupillorum, vel quia regulariter legata a die mortis defuncti cedunt, & queruntur legatariis, juxta communis traditiones: um vel eo maxime, quod de quo agitur, conueniat, licet in alio deficiat, arguit speciale ibi in pupilio, ut intelligunt ibi Alber. Bald. & Cumanus, idem Cumanus in l. qui autem, n. 2. Ias. in l. inter stipulantem, §. sacra. n. 12. ff. de verb. obli. & ff. qua in fraud. cred. Ant. Gom. in l. 43. Taur. num. 66. col. 3. sequitur eandem opinionem plures aliegan Bernard. illius numeri. & in l. 60. n. in f. nam alias in majoribus Diaz de Lugo in reg. 92. ampliatio. 2. & Evarard. in topic. legal. loco 10. sed iura superius adducta atque loquuntur & procedunt respectu potestatis & facultatis di- spondi, & validitas actus, ut ita libere possit di- sponere testator, & seruerit ejus voluntas, sicut Imperator condere, non vero loquuntur in modo ac- quirendi postquam sunt disposita, quia in eo dif- ferentia esse debet, neque de uno sequitur ad aliud.

Imo vero tamen videtur esse intentionis Imperator, vel Papa in hujusmodi cœclosionib. & priuilegijs, vt nolit, nisi ex certa scientia id faciat, alterare formam juris, quo statutum est, regulariter nihil queri igno- rantibus, & ne in iniuitum conferantur beneficia, ar- gumento tex. in l. si quando, C. de inoffic. testam. præser- tim cum rescriptum ex hoc non reddatur frustrato- rum, sed eis exsequitio retardetur.

Tertio non obstat l. licet, C. de repud. vbi libellus re- pudii, etiamsi non sit cognitus marito, dissoluit ma- monium, quia hoc est ibi ideo, ob culpam, sci. ma- ritati, qui caussam, dederit diuortio, ne alias ex sui occulta ratione, sua voluntatis expletione interesset sequatur, & sic commodum, quod satis considerabile.

Quarto minus obstat tex. in l. si ff. de constit. Princip. est.

Ei ira inueni, quod hanc secundam opinionem Bart. testatur communiter approbatam Alex. in d. l. qui absenti, n. 3. & 4. & esse etiam communem pluribus vtriusque juris interpretibus relatis affirmat Ias. in d. l. fin. ff. de constit. Princip. nu. 46. & iterum nu. 51. & inquit Ioan. Orosius ibi, n. 23. quod hec est concors omnium opinio, non aduentus ad controvieriam supra relatam ejusdemmet Bart. sequitur etiam hanc opinionem plures referens Fel. in d. c. 1. n. 7. de constit. & ibi Decius in l. l. c. 17. & testatur communem Abb. ibi, n. 7. Videtur igitur duas doctrinas Bart. sibi inuicem repugnantes in hoc articulo, vnamquamque suis meritis decora- tam, & inuenio, quod Alex. & Ias. vbi supra, cum di- carent, hanc secundam opinionem Bart. esse communi- ter approbatam, reprobat eandem Bart. in d. l. fin. C. de sententian paf. tanquam sibi contrarium.

16. Ego vero tamen existimare, posse has duas doctrinas Bart. conciliari ita, ut non sint contrariae. Bart. enim in secundo loco allegatus loquitur in priuilegijs Principis generaliter: Ea enim, nisi a tempore scientiae, no queratur, per iura & rationes superioris adducta: Bart. vero in primo loco agit de restitutione deportati, in qua satis probari potest, quod acquiratur a tempore cœclosionis, etiam antequam peruerterit ad notitiam restituti, vt latius considerat Socin. in l. quidam relegatus, in princ. nu. 4. ff. de reb. dub. qui quafdam diuersitatis rationes adsignat, & sic extra caussa restitucionis mi- nime habebit locu pred. Bart. decisio primo loco alle- gata, & ideo quia fundamenta pro eo adducta genera- lia sunt, ad omnia opus erit eis responderne, ne ob- sinit secundam doctrinam Bart. communiter approbatam.

17. Et primo tamen ad text. in d. cap. gratia, quam, respondeo quod tex. ille non est extendendus de gratia Papæ in beneficibus facta, ad beneficium Principis in deli- citis indultum, maxime, cum ille tex. secund. Ias. in d. si. n. 23. & Abbat. in c. super literis, de rescriptam. n. 5. fundetur super maxima ratione & aequitate, nec debet exten- di ultra terminos, in quibus loquitur, quia procedit quatuor concurrentibus, que omnia illud operantur.

Ex quo subinserit idem Bart. n. 38. quod ille, qui cap. exbannit, debet habere præmium in statuto contentum, etiamsi id ignorauerit, dum tamen sciat exbannit esse, atque eam illationem sequitur ibi Ias. Orosc. n. 129. Sic igitur in proposita nostra quæ- stione videatur dicendum, cuius contrarium deter- minavit idem Bart. communiter approbatus in d. l. si. ff. de constit. Princip. Quid dicendum?

Quæ controvergia tamen ingens est, vt Ias. in d. si. n. 23. dicat, non video, qualiter possit concordari Bart. in his duob. locis, nisi duob. modis sequentib. Primo, q. Bart. in d. si. loquatur in priuilegio cœcesso persona in specie, Bart. vero in d. l. omnes populi, in statuto generali.